

Hanna Kowalewska-Marszałek, Dorota Cyngot

Kichary Nowe, st. 2 "Pole Bolenia",
gm. Dwikozy, woj. tarnobrzeskie,
AZP 88-73/18

Informator Archeologiczny : badania 25, 145-146

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**Kichary Nowe, st. 2, „Pole Bo-
lenia”
gm. Dwikozy, woj. tarnobrze-
skie
AZP 88-73/18**

Polska Akademia Nauk Instytut Histo-
rii Kultury Materialnej w Warszawie.
Zakład Metodologii Badań Archeolo-
gicznych

Badania prowadziła mgr Hanna Kowalewska-Marszałek przy udziale mgr Doroty Cyngot. Finansowane przez BBiDZ w Tarnobrzegu oraz Instytut Historii Kultury Materialnej PAN. Czwarty sezon badań. Cmentarzysko neolityczne i z wczesnego okresu epoki brązu.

Celem badań była szczegółowa eksploracja kolejnych partii grobowca o konstrukcji megalitycznej i rozpoznanie jego najbliższego otoczenia, wyjaśnienie szczegółów konstrukcyjnych i funkcjonalnych, weryfikacja dotychczasowych ustaleń na temat przynależności kulturowej. Pracami objęto cały obszar ubiegłoroczny (z niewielkimi zmianami); łącznie powierzchnia wykopu wynosiła 250 m².

Ze względu na duże rozmiary grobowca (ok. 19 x 5 m) i jego złożony charakter, podzielono go profilami na 10 części, które eksploruje się kolejno. W 1990 r. zakończono kopanie 4 spośród nich, a 3 dalsze przebadano częściowo. Ogółem przebadano ponad połowę całego obiektu, wyeksplorowano 7 grobów szkieletowych, znajdujących się pod resztkami nasypu ziemnego i bruku kamiennego lub weń wkopanych.

Na szczególną uwagę zasługują 2 groby, znajdujące się w centralnej części grobowca, pod kilkoma warstwami bruku kamiennego, posiadające konstrukcje kamienne. Pochowani w tych grobach zmarli ułożeni byli na wznak, głowami na południowy zachód; pochówki te nie zawierały wyposażenia. Analogiczne konstrukcje kamienne wystąpiły również w części grobowca.

Wśród pozostałych 5 grobów eksplorowanych w obrębie grobowca 3 były grobami ziemnymi, niekiedy z pojedynczymi okruchami kamienia w wypełniku; w 2 z nich wystąpiły regularne konstrukcje z płytek kamiennych. Prawie wszystkie (poza jednym — grobem małego dziecka) były bogato wyposażone, zawierały naczynia (1-3 sztuki), noże sierpowate i grociki krzemienne, paciorki z fajansu, muszli i kości, igłę i sztydło kościane. Trzy spośród nich były pochówkami wtórnymi — cząstkowymi. Bruk kamienny w centralnej części grobowca, a także warstwy nasypu nie różniły się charakterem od eksplorowanych w roku ubiegłym. Natrafiono również na dalsze ślady orki pradziejowej.

Tegoroczne prace wykopaliskowe potwierdziły przyjmowaną dotychczas chronologię badanego obiektu: groby w obstawach, bruk kamienny nad nimi i nasyp ziemny można — jak się wydaje — łączyć z kulturą pucharów lejkowatych, choć brak wyposażenia przy pochówkach nie pozwala przesądzić tej sprawy definitywnie. Natomiast pozostałe groby, znajdujące się na obrzeżach nasypu, należą — jak wskazuje ich wyposażenie — do kultury mierzanowickiej, i to do jej raczej wczesnych faz. Interesującym problemem jest przy tym wtórne (?) wykorzystanie istniejącego nasypu grobowca kultury pucharów lejkowatych przez ludność wczesnego okresu epoki brązu oraz — w jakimś sensie — przez ludność kultury amfor kulistych.

W otoczeniu grobowca od strony południowej wyeksplorowano kolejny grób kultury mierzanowickiej (jamowy, pochówek wtórny, wyposażony w naczynie i paciorki) oraz płytką jamę o nieokreślonej przynależności kulturowej. Natrafiono też na dość rozległe zaciemnienie, którego charakteru nie ustalono.

W otoczeniu grobowca od strony północno-wschodniej przebadano jamę (grobową?) kultury ceramiki sznurowej. Zanotowano też obecność kilku dalszych niewielkich zaciemnień — prawdopodobnie grobów.

Sezon wykopaliskowy 1990 pozwolił zweryfikować i uściślić chronologię badanego obiektu, dostarczył też wielu interesujących szczegółów co do sposobu jego konstrukcji. Pozyskano bogaty i ciekawy materiał antropologiczny i materiał zabytkowy, odnoszący się przede wszystkim do wczesnego okresu epoki brązu. Dokonano też szczegółowych pomiarów orientacji grobowca i poszczególnych grobów pozwalających na interpretację archeoastronomiczną. Jednocześnie potwierdziła się znaczna wartość naukowa obiektu dla badań

nad neolitem i wczesnym okresem epoki brązu na Wyżynie Sandomierskiej, a zwłaszcza znajomości obrządku pogrzebowego tych okresów.

Materiały są przechowywane w Zakładzie Metodologii i Badań Archeologicznych Instytutu Historii Kultury Materialnej PAN w Warszawie.

Badania będą kontynuowane.

Ladzin, st. 12
gm. Rymanów, woj. krośnień-
skie
AZP 112-75/29

Konserwator Zabytków Archeologicz-
nych w Krośnie

Badania prowadził mgr Jerzy Ginalski. Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Krośnie. Pierwszy sezon badań. Osada kultury łużyckiej z epoki brązu.

Stanowisko zostało odkryte w trakcie badań poszukiwawczych AZP wiosną 1990 r. Położone jest we wschodniej części wsi, w dolinie niewielkiego cieku wodnego, na kulminacji będącej odgałęzieniem rozległego wzniesienia. Na powierzchni zaobserwowano rozległe zaciemnienia; z jednego z nich pozyskano fragm. naczynia lepionego, nawiązujące do ceramiki kultury łużyckiej. W miejscu tym założono niewielki wykop sondażowy w celu wyeksplorowania zniszczonego obiektu. Pod warstwą humusu, na gł. ok. 30 cm odstonięto zarysy prawie kolistej jamy o średnicy 120 cm, w przekroju trapezowatej, z płaskim dnem na gł. 45 cm. Jej wypełnisko stanowiła ciemnobrunatna ziemia przemieszana z węgielkami drzewnymi, grudkami polepy oraz kamieniami piaskowcowymi (niektóre przepalone). Z jamy wydobyto ponad 200 fragm. naczyń lepionych ręcznie, podłużny kamień ze śladami gładzenia i ułamki kości zwierzęcych. Większość skorup pochodziła z garnków esowatych o gładkich powierzchniach i prosto ściętych krawędziach. Oprócz nich odkryto czarkę profilowaną, zdobioną stożkowatymi guzami i pionowymi żłobkami, część kubka z taśmowatym uchem, kilka ułamków naczyń wazowatych.

Wyeksplorowany obiekt o charakterze gospodarczym należy łączyć z osadnictwem wczesnej fazy kultury łużyckiej (XIII-XI w. p. n. e.).

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Okręgowym w Krośnie.

Ze względu na zagrożenie stanowiska i dużą wartość poznawczą prace ratownicze będą kontynuowane.

Łańcut, st. 3
gm. loco, woj. rzeszowskie

Muzeum Okręgowe w Rzeszowie

Badania prowadziła mgr Aleksandra Gruszczyńska. Finansowane przez Muzeum Okręgowe w Rzeszowie. Dziesiąty sezon badań. Osada kultury ceramiki wstęgowej rytej.

Wykopaliska w 1990 r. miały charakter ratowniczy (budowa osiedla mieszkaniowego). Badany teren stanowi część rozległej osady usytuowanej na lessowym wzgórzu, nad rzeczką Mikośką, w północnej części miasta.

Przebadano obszar o powierzchni 2,25 ara. Odkryto 5 jam (77-80), 2 obiekty przebadano w całości, pozostałe częściowo, ponieważ dalsza ich część wchodziła w teren nie objęty badaniami. Wyeksplorowano 31 dołków po słupach, których układ wskazuje, iż stanowią one ślady 2 chat naziemnych. Słupy rozmieszczone były w dość nieregularnych odstępach, wynoszących od 0,5 do 5 m. Zapewne było ich więcej, tylko ślady ich nie zachowały się. W wyniku dotychczasowych badań można wyróżnić na osadzie w Łańcucie ślady 14 domów. Szerokość ich wynosiła od 3,5 do 4,5 m, przypuszczalna długość 2 obiektów